

Jaarrekening 2014

Stichting Hogeschool Van Hall Larenstein (VHL)

Inhoudsopgave

1.	Financieel Verslag	3
1.1	Resultaat 2014	3
1.2	Investeringsbeleid	4
1.3	Treasurybeleid.....	4
1.4	Publiek en private activiteiten	4
2.	De begroting en de vooruitzichten voor 2015.....	5
3.	Geconsolideerde jaarrekening	6
3.1	Geconsolideerde balans	6
3.2	Geconsolideerde staat van baten en lasten	7
3.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht	8
3.4	Toelichting op de geconsolideerde balans	9
3.5	Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	15
	Raad van Toezicht	18
4.	Waarderingsgrondslagen	21
4.1	Activiteiten.....	21
4.2	Groepsverhoudingen	21
4.3	Stelselwijziging	21
4.4	Consolidatiegrondslagen	21
4.5	Verbonden partijen	21
4.6	Schattingen.....	22
4.7	Toelichting op kasstroomoverzicht.....	22
4.8	Financiële instrumenten en risicobeheersing	22
4.9	Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	24
4.10	Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten	28
4.11	Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht.....	29
5.	Overige gegevens.....	30
5.1	Gebeurtenissen na balansdatum	30
5.2	Opgave bestemming saldo van baten en lasten	30
5.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	30
6.	Enkelvoudige jaarrekening	36
6.1	Enkelvoudige Balans.....	36
6.2	Enkelvoudige staat van baten en lasten	37
6.3	Toelichting op de enkelvoudige balans	38
6.4	Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten	43
7.	Bezoldiging	46
7.1	WNT opgave College van Bestuur	46
7.2	WNT opgave Raad van Toezicht	47
Bijlagen		
1.	Personele bezetting.....	48
2.	Baten werk in opdracht van derden naar type financier en type omzet	49
3.	Geormerkte doelsubsidies OCW en EZ (Model G).....	50

1. Financieel Verslag

1.1 Resultaat 2014

Dit betreft het resultaat van Stichting Van Hall Larenstein en haar groepsmaatschappijen (Stichting Business Center Van Hall, Stichting Onroerend Goed Larenstein en Stichting Larenstein Transfer).

De geconsolideerde jaarrekening 2014 sluit af met een positief resultaat van € 4,2 mln. en is daarmee € 3,4 mln. positiever uitgevallen dan was begroot.

De positieve afwijking van de begroting van € 3,4 mln., die voor € 3,2 mln. wordt veroorzaakt door "incidentele c.q. eenmalige" baten en lasten, bestaande uit:

- Uitkering Waarborgfonds HBO van € 0,5 mln.
- Eenmalig hogere rijksbijdrage van € 1,6 mln.
- Hogere overige baten € 0,8 mln. door met name vrijval verliesvoorziening projecten.
- Waardering voorraad verbruiksmateriaal € 0,3 mln., vanaf 2014 wordt de voorraad opgenomen in de balans.

De uitkering van het Waarborgfonds HBO betreft een eenmalige uitkering, waarvan de 1^e tranche is in 2013 uitgekeerd en de 2^e tranche uitgekeerd is 2014.

De hogere rijksbijdrage van € 1,6 mln. betreft een bijstelling die bekend is geworden in de rijksbijdragebrief d.d. september 2014, waarvan de verwachting is dat dit bedrag niet wordt meegenomen in het structurele meerjarenkader.

De resterende positieve afwijking van € 0,2 mln. ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door de lagere algemene kosten van ICT.

Liquiditeit

De liquiditeit uitgedrukt in de current ratio is ten opzichte van 2013 verder verbeterd. Per 31-12-2014 bedraagt de current ratio 1,00. Per 31-12-2013 was dit 0,86.

Het saldo liquide middelen per 31 december 2014 bedraagt € 14,6 mln. Het begrote saldo van de liquide middelen per 31 december 2014 bedraagt € 11,2 mln., een positieve afwijking van € 3,4 mln. Dit betreft het beginsaldo van de liquide middelen dat per 1 januari 2014 1,0 mln. lager was dan begroot en daarnaast de hogere eenmalige rijksbijdrage € 1,6 mln., uitkering waarborgfonds HBO 0,5 mln. en het overige werkkapitaal dat 0,3 mln. positiever uitvalt.

Van het saldo de liquide middelen van € 14,6 mln. is € 8,2 mln. vrij beschikbaar en 6,5 mln. Het niet beschikbare gedeelte betreft een depositierekening bij de BNG en wordt alleen gebruikt ter aflossing van de lening aan de BNG, de deposito loopt gelijk evenredig af met de lening.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is in 2014 sterk verbeterd. De solvabiliteit bedraagt per 31-12-2014: 35,1%. Per 31-12-2013 was dit 26,6%.

Deze stijging van 8.5% is gerealiseerd door toevoeging van het positieve resultaat over 2014 van € 4,2 mln. aan de algemene reserves. Daar tegenover staat dat de solvabiliteit afneemt door de toename van het balanstotaal met € 2,2 mln. als gevolg van een stijging van de vorderingen en overlopende activa. Het doel is om de solvabiliteit de komende jaren te handhaven boven c.q. op het normpercentage van 30%.

Als de langlopende lening van € 6,5 mln. zou worden afgelost, met de beschikbare liquide middelen, verbetert de solvabiliteitsratio aanzienlijk en zou daarmee op 41,2% uitkomen. De lening is niet afgelost omdat dit tot een forse boeterente zou leiden.

1.2 Investeringsbeleid

Van Hall Larenstein heeft een meerjaren-investeringsplan dat loopt van 2013 tot en met 2015. Hierin staan de totale investeringen in materiële vaste activa en het effect op de afschrijvingen en de cashflow. Het uitgangspunt van het investeringsplan is dat de jaarlijkse investeringsbedragen in lijn liggen met de jaarlijkse afschrijvingskosten (Ideaalcomplex).

De gerealiseerde investeringen in 2014 bedragen € 0,7 mln. en vallen € 1,5 mln. lager uit dan was begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de investering in het gebouw Leeuwarden van € 1,4 mln. niet in 2014 is uitgevoerd.

Voor 2015 bedraagt het begrote totale bedrag voor reguliere investeringen bedraagt € 0,9 mln., dit is exclusief de geplande verbouwingsplannen inclusief de duurzame investeringen in 2015. Conform de missie van de Hogeschool maken duurzame en groene investeringen hiervan deel uit.

1.3 Treasurybeleid

Hogeschool Van Hall Larenstein heeft zich in 2014 gebaseerd op de Regeling Beleggen en Belenen door Instellingen voor onderwijs en onderzoek 2011. Hierbij wordt door Hogeschool Van Hall Larenstein, bij het beheer van financiële posities en financiële stromen, gestreefd naar minimalisatie van de kosten en de risico's en maximalisatie van de opbrengsten.

Hogeschool Van Hall Larenstein heeft in 2014 gehandeld binnen de Regeling Beleggen en belenen door Instellingen voor onderwijs en onderzoek 2011. In tussentijdse rapportages is een toelichting gegeven op de financiële ontwikkeling van Hogeschool Van Hall Larenstein. Op 31 december 2014 heeft Hogeschool Van Hall Larenstein een lening verstrekt aan Stichting WAC die voldoet aan de regeling, daarnaast heeft geen beleggingen en beleningen.

De onder liquide middelen opgenomen BNG depositorekening, met een saldo van € 6,5 mln. per 31 december 2014, is volledig als zekerheid gesteld (openbaar pandrecht in de eerste rang) voor de onder de langlopende schulden opgenomen lening met de BNG. De aflossing van de lening wordt ieder kwartaal rechtstreeks op de depositorekening in mindering gebracht gedurende komende 10 jaren.

1.4 Publiek en private activiteiten

De private activiteiten van Hogeschool Van Hall Larenstein zijn beperkt en niet materieel, voor zover hiervan sprake is betreffen dit activiteiten van de Afdeling VHL Trainingen & Cursussen, waarbij marktconforme tarieven worden gehanteerd.

Voor 2011 was een groot gedeelte van de projectactiviteiten ondergebracht in een aparte Stichting (Stichting Business Center Van Hall). Vanaf 2011 worden de nieuwe projecten ondergebracht in Stichting Van Hall Larenstein, waarbij van belang is dat er een directe inhoudelijke koppeling bestaat tussen het project en de opleiding. De financiers betreffen nagenoeg alleen subsidieverstrekkers uit het publieke domein, zoals EZ, Nuffic, Provincies, EU e.d. Bij deze subsidieverstrekkers zijn de tarieven (c.q. de grondslag ervan) in de subsidievoorwaarden vastgesteld.

Het jaarverslag 2014 van Stichting Van Hall Larenstein is separaat toegevoegd.

2. De begroting en de vooruitzichten voor 2015

Het begrote resultaat voor 2015 bedraagt € 0,0 mln. Het CvB van Hogeschool Van Hall Larenstein streeft naar een minimale solvabiliteitsratio van 30%, deze ratio is eind 2014 ruim bereikt.

Onderstaand de begrote staat van baten en lasten over 2015.

Begroting 2015	
BATEN	
Rijksbijdragen EZ	34.487
College-, cursus- en examengelden	8.884
Baten werk in opdracht van derden	8.043
Huuropbrengsten	1.483
Overige baten	1.209
TOTAAL BATEN	54.106
LASTEN	
Personele lasten	35.007
Afschrijvingen	1.342
Huisvestingslasten	2.998
Overige lasten	14.508
TOTAAL LASTEN	53.855
BEDRIJFSRESULTAAT	251
Financiële baten en lasten	-251
NETTO RESULTAAT	0
Bedragen * € 1000,-	

3. Geconsolideerde jaarrekening

3.1 Geconsolideerde balans

Na bestemming van het netto resultaat.

	31-12-2014	31-12-2013	
ACTIVA			
VASTE ACTIVA			
1	Materiële vaste activa	22.592	23.024
2	Financiële vaste activa	351	333
	Totaal vaste activa	22.943	23.357
VLOTTENDE ACTIVA			
3	Voorraden	228	0
4	Vorderingen en overlopende activa	5.647	3.081
5	Liquide middelen	14.634	14.836
	Totaal vlottende activa	20.509	17.917
	TOTAAL ACTIVA	43.452	41.275
PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN			
	Algemene reserves	15.238	10.698
	Bestemde reserve	0	279
6	EIGEN VERMOGEN	15.238	10.977
7	VOORZIENINGEN	1.644	2.732
8	LANGLOPENDE SCHULDEN	5.976	6.756
9	KORTLOPENDE SCHULDEN	20.594	20.809
	TOTAAL PASSIVA	43.452	41.275

Bedragen * € 1000,-

3.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten

	Resultaat 2014	Begroting 2014	Resultaat 2013
10 BATEN			
Rijksbijdrage EZ	30.680	28.180	28.490
Overige vergoedingen	2.712	2.629	3.730
College-, cursus- en examengelden	8.503	8.655	7.968
Baten werk in opdracht van derden	8.168	11.281	7.836
Overige baten	3.627	2.930	3.197
TOTAAL BATEN	53.690	53.675	51.222
LASTEN			
11 Personele lasten	32.543	32.356	32.227
12 Afschrijvingen	1.174	1.287	1.031
13 Huisvestingslasten	3.583	3.629	3.397
14 Overige lasten	12.002	15.414	12.132
TOTAAL LASTEN	49.302	52.685	48.787
BEDRIJFSRESULTAAT	4.388	990	2.434
15 Financiële baten en lasten	-172	-176	-221
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	4.216	814	2.213
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	0	0	0
16 Resultaat uit deelnemingen	45	0	0
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	4.261	814	2.213
Aandeel van derden	0	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0	0
NETTO RESULTAAT	4.261	814	2.213

Bedragen * € 1000,-

3.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Netto resultaat	4.261	2.213
Afschrijvingen	1.174	1.031
	5.435	3.244
Mutaties voorzieningen	-1.087	62
Mutaties in werkkapitaal:		
Voorraden	-228	
Vordering en overlopende activa	-1.655	684
Kortlopende schulden	-1.126	1.728
	-4.096	2.474
Kasstroom subtotaal	1.338	5.718
Ontvangen rente	0	36
Betaalde rente	0	4
Buitengewoon resultaat	0	0
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	0	40
Kasstroom uit operationele activiteiten	1.338	5.758
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investeringen in gebouwen en terreinen	-330	-1.072
Investeringen in overige materiële activa	-412	-819
Desinvesteringen in vaste activa	0	0
Mutaties financiële vaste activa	-18	-333
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-760	-2.224
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Nieuw opgenomen leningen	0	0
Aflossing langlopende schulden	-780	-838
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-780	-838
KASSTROOM	-201	2.696
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN		
Saldo liquide middelen per 1 januari	14.836	12.139
Saldo liquide middelen per 31 december	14.634	14.835
Mutatie liquide middelen	-202	2.696

Bedragen * € 1,000,-

Onder "5. liquide middelen" is een toelichting opgenomen.

3.4 Toelichting op de geconsolideerde balans

1 MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Terreinen	Gebouwen	Apparatuur en inventaris	Totaal
Boekwaarde 31-12-2013	3.945	17.539	1.540	23.024
Investerings	0	330	412	742
Desinvesteringen*	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	540	634	1.174
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2014	3.945	17.329	1.318	22.592
Aanschaffingswaarde 31-12-2013	3.945	37.202	22.854	64.001
Aanschaffingen 2014	0	330	412	742
Aanschafwaarde 31-12-2014	3.945	37.532	23.266	64.743
Cumulatieve afschrijvingen	0	20.203	21.948	42.151
Cumulatieve waardeverminderingen	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2014	3.945	17.329	1.318	22.592
* Desinvesteringen waarvan:				
- Aanschaffingsprijs	0	0	0	0
- Afschrijvingen	0	0	0	0
Totaal desinvesteringen	0	0	0	0

Bedragen * € 1,000,-

De WOZ waarde van de gebouwen en terreinen in eigendom bedraagt € 38.157.000.

De verzekerde waarden van de gebouwen in eigendom bedragen € 70.000.000.

2 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2014	31-12-2013
Lening u/g Stichting WAC	305	333
Deelneming SKIOG	46	0
Totaal financiële vaste activa	351	333

Bedragen * € 1,000,-

De verstrekte lening aan Stichting WAC, dit betreft een renteloze lening die in maandelijkse termijnen van € 9.260 vanaf 31 oktober 2014 in 3 jaar wordt afgelost. De lening is per 30 september 2017 volledig afgelost.

De deelneming in Stichting Kennisintensief Innovatief Ondernemerschap Gelderland (SKIOG), betreft een 18,8% belang gewaardeerd tegen kostprijs (verkoopprijs), tot op heden was deze deelneming niet gewaardeerd in de jaarrekening.

3 VOORRADEN

	31-12-2014	31-12-2013
Magazijnvoorraad onderwijs- & chemische artikelen	228	0
Totaal voorraden	228	0

Bedragen * € 1,000,-

Met ingang van 2014 is besloten om de voorraad op te nemen in de jaarrekening 2014.

4 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2014	31-12-2013
Debiteuren	889	1.630
Af: voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-94	-645
Totaal debiteuren	795	985
Kosten uitgevoerde werkzaamheden voor derden	3.986	1.392
Opdrachten van derden, geen EZ	3.986	1.392
Totaal onderhanden projecten	3.986	1.392
Overlopende activa	609	416
Overig	257	289
Totaal voorschotten en overlopende activa	866	704
Totaal vorderingen en overlopende activa	5.647	3.081

Bedragen * € 1,000,-

De onder de overige vorderingen en overlopende activa opgenomen vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar. De toename van € 2,6 mln. kan volledig toegerekend worden aan de toename van kosten uitgevoerde werkzaamheden voor derden.

5 LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2014	31-12-2013
Kas	12	3
Bank (incl. kruisposten)	8.112	7.599
Deposito	6.510	7.234
Totaal liquide middelen	14.634	14.836

Bedragen * € 1,000,-

Bank

Het saldo van de Bank betreft de Rabobank rekening-courantrekening en spaarrekening. De saldi van deze bankrekeningen zijn vrij beschikbaar.

Bij de Rabobank is een kredietfaciliteit beschikbaar van € 500.000, de bankgaranties ten behoeve van Waarborgfonds HBO zijn in december 2014 komen te vervallen. Als zekerheidsstelling is er rentecompensatie en saldooverrekening overeengekomen voor de lopende rekeningen bij de Rabobank.

Deposito

De depositorekening bij de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) is per 31 december 2012 geopend en heeft dezelfde looptijd als de lening o/g BNG opgenomen onder de langlopende schulden. De deposito heeft een resterende looptijd van 10 jaar. Ieder kwartaal wordt de aflossing van de lening BNG direct in mindering gebracht op het saldo van de depositorekening.

De BNG depositorekening is volledig als zekerheid gesteld (openbaar pandrecht in de eerste rang) voor de onder de langlopende schulden opgenomen lening met de BNG.

Toelichting

De liquiditeitspositie is in 2014 verminderd met € 0,2 mln. In de begroting was een liquiditeitssaldo per 31 december 2014 van € 11,2 mln. begroot. Het hogere saldo ten opzichte van de begroting kan als volgt worden toegelicht:

	Begroting	Realisatie	Mutatie t.o.v. begroting
Liquide middelen per 1 januari 2014	13.849	14.836	-987
Resultaat	814	4.261	-3.447
Afschrijvingen	1.287	1.174	113
Mutaties voorzieningen	-1.001	-1.088	87
Mutatie werkkapitaal	-1.060	-3.009	1.949
Kasstroom uit operationele activiteiten	39	1.337	-1.298
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.196	-760	-1.436
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-482	-780	298
Totaal liquide middelen per 31-12-2014	11.210	14.634	-3.424

Bedragen * € 1,000,-

Operationele activiteiten

- De stand liquide middelen is op 1 januari 2014 € 1,0 mln. hoger dan begroot.
- Het resultaat over 2014 is € 3,5 mln. hoger dan was begroot.
- De afschrijvingen zijn € 0,1 mln. lager dan begroot.
- De mutatie voorzieningen vallen € 0,1 mln. hoger uit.
- Het werkkapitaal ontwikkelde zich met € 2,0 mln. negatiever dan begroot, met name door toename van de vordering "kosten uitgevoerde werkzaamheden door derden".

Investeringsactiviteiten

- De gerealiseerde investeringen zijn € 1,5 mln. lager uitgekomen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat de begrote investering in het gebouw van € 1,4 mln. in 2014 niet is uitgevoerd.

Financieringsactiviteiten

- De gerealiseerde financieringen zijn € 0,1 mln. hoger dan begroot, dit betreft de deelneming in SKIOG, die vanaf 2014 in de jaarrekening wordt opgenomen.

6 EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Bestemde reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2013	10.698	279	10.977
Resultaatbestemming	4.540	-279	4.261
Saldo per 31-12-2014	15.238	0	15.238

Bedragen * € 1,000,-

De bestemde reserve was gevormd ten behoeve van de zekerheidsstelling voor Stichting Waarborgfonds HBO, die in december 2014 is komen te vervallen. De algemene reserve betreft nagenoeg volledig publieke reserves, zodoende dat de reserves volledig worden aangemerkt als publieke reserves.

7 VOORZIENINGEN

	Stand per 31-12- 2013	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12- 2014
WW-verplichtingen	1.088	395	324	0	1.160
WIA-verplichtingen	136	78	76	11	127
Overige personele voorzieningen	355	3	0	0	357
Reorganisatiekosten	152	0	136	16	0
Voorziening voor contractuele verplichtingen	1.001	0	1.001	0	0
Totaal voorzieningen	2.732	476	1.536	27	1.644

Bedragen * € 1,000,-

	31-12-2014	31-12-2013
Specificatie van de looptijd van de voorzieningen		
Kortlopend (vervallend uiterlijk binnen 1 jaar)	547	1.181
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	941	1.153
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	156	398
Totaal voorzieningen	1.644	2.732

Bedragen * € 1,000,-

WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen is getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel.

WIA-verplichtingen

De voorziening van WIA-verplichtingen is getroffen ter dekking van de op balansdatum bestaande WIA-verplichtingen en de daarmee te verwachten toekomstige uitgaven.

Voorziening jubilea

Dit betreft de voorziening voor toekomstige verplichtingen voor gratificaties ambtsjubilea,.

Reorganisatiekosten

De voorziening reorganisatiekosten was gevormd voor te verwachten uitgaven in verband met getroffen reorganisaties en per ultimo balansdatum nihil bedraagt.

Voorziening voor contractuele verplichtingen

Sinds november 2012 maakt Hogeschool Van Hall Larenstein bestuurlijk en organisatorisch geen onderdeel meer uit van het samenwerkingsverband met Wageningen UR. De voorziening voor contractuele verplichtingen was gevormd voor de verwachte onvermijdbare extra kosten die voortvloeien uit de afwikkeling van de contractuele verplichtingen met Wageningen UR. Deze voorziening is volledig aangewend in 2014 en het saldo per balansdatum bedraagt nihil.

8 LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 31-12-2013	Toename schuld	Afname schuld	Stand per 31-12-2014
Overige langlopende schulden	6.511	0	724	5.787
Reservering voor decentrale arbeidsvoorwaarden	245	0	56	189
Totaal langlopende schulden	6.756	0	780	5.976

Bedragen * € 1,000,-

In 2009 is in verband met, de onder-uitputting van de reservering decentrale arbeidsvoorwaarden uit voorgaande jaren, met de vakbonden een afspraak gemaakt. Tot en met 2014 wordt jaarlijks een bedrag aangewend voor de besteding van decentrale arbeidsvoorwaarden, naast het reguliere jaarlijkse bedrag. Het te verwachte besteden bedrag voor 2014 is opgenomen onder de kortlopende schulden. Voor de periode na 2014 dienen nieuwe afspraken te worden gemaakt met de vakbonden.

Overzicht overige langlopende schulden:

Omschrijving	Restant schuld	Hoofdsom	Rente	Looptijd	Cumulatieve aflossing	Langlopend > 5 jaar	Kortlopend < 1 jaar
BNG	6.511	8.500	4,51%	15 jaar	1.989	5.065	723
Totaal	6.511	8.500			1.989	5.065	723

Bedragen * €
1,000,-

De hoofdsom van BNG lening was oorspronkelijk € 8,5 mln. Per 31 december 2012 zijn de voorwaarden van de lening herzien, waarbij een pandrecht is verstrekt op de gelden die gestort zijn op de BNG depositorekening, vanwege de opheffing van het Waarborgfonds HBO. De rente bedraagt 4,51% per jaar.

9 KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2014	31-12-2013
Vooruit ontvangen van derden	4.029	3.908
Schulden leveranciers	2.618	3.396
Te betalen belastingen en premies	1.698	1.714
Nog uit te voeren onderzoek EZ	4.975	3.780
Overlopende passiva	4.290	4.170
Overig	2.984	3.841
Totaal kortlopende schulden	20.594	20.809

Bedragen * € 1,000,-

De kortlopende schulden zijn ten opzichte van 2013 afgenomen met € 0,2 mln. Dit wordt vooral veroorzaakt door een daling van de schulden leverancier met € 0,8 mln., dit betreft met name de verbeteringen van het crediteurenbeheer door de digitalisering van de verwerking van inkoopfacturen.

De post "nog uit te voeren onderzoek EZ maakt onderdeel uit van bijlage 3 "geormerkte doelsubsidies OCW en EZ (model G)".

De onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen verplichtingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten

Meerjarige financiële verplichtingen:

Overzicht aangegane verplichtingen ter zake van huur, operational lease en SLA's:

Omschrijving	Totaal verplichtingen	Vervallend in 2015	Vervallend in 2016 en 2017	Vervallend na 2018
Huurverplichtingen	1.183	775	363	45
Operational lease auto's	74	31	43	0
Bankgaranties	0	0	0	0
Totaal	1.257	806	406	45

Bedragen * € 1,000,-

Huurverplichtingen.

Dit betreft de afgesloten huurovereenkomst met Wageningen UR voor het Forumgebouw te Wageningen en in Leeuwarden met Stichting WAC.

Operational lease

Dit betreffen de lease overeenkomsten ten behoeve van twee auto's, die beschikbaar zijn gesteld aan de CvB leden. Dit betreffen 2 leasecontracten die in juni 2013 zijn afgesloten voor een periode van 4 jaar, het maandelijkse leasetermijnen bedragen € 2.502 inclusief BTW.

Bankgaranties

Aan de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag waren door de Rabobank 2 bankgaranties afgegeven voor een bedrag van € 279.000, deze zijn in december 2014 komen te vervallen.

3.5 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

10 BATEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
RIJKSBIJDRAGEN		
Rijksbijdragen EZ	30.680	28.490
Overige bijdragen en vergoedingen	2.712	3.730
TOTAAL RIJKSBIJDRAGEN	33.392	32.220
COLLEGE- EN CURSUSGELDEN		
College-, cursus en examengelden	8.503	7.968
TOTAAL COLLEGE- EN CURSUSGELDEN	8.503	7.968
BATEN WERK IN OPDRACHT VAN DERDEN		
Opbrengst werk voor derden	8.168	7.836
Mutatie onderhanden projecten	0	0
TOTAAL BATEN WERK VOOR DERDEN	8.168	7.836
OVERIGE BATEN		
Verhuurinkomsten	1.719	1.647
Detacheringen	826	1.109
Overige baten	1.082	441
TOTAAL OVERIGE BATEN	3.627	3.197
TOTAAL BATEN	53.690	51.222

Bedragen * € 1,000,-

De baten zijn ten opzichte van 2013 met € 2,5 mln. gestegen.

De Rijksbijdrage EZ bedraagt € 33,3 mln. en is daarmee € 1,2 mln. hoger dan in 2013, voornamelijk veroorzaakt door eenmalige hogere rijksbijdrage van € 1,6 mln. en uitkering waarborgfonds HBO van € 0,5 mln., met daar tegenover een afname van -/- € 0,9 mln. als gevolg van het lagere marktaandeel van Hogeschool Van Hall Larenstein binnen groene HAO.

De collegegelden zijn gestegen ten opzichte van 2013, door de toename van het aantal studenten en indexering van het collegegeld.

De opbrengst werk voor derden zijn met € 0,5 mln. gestegen ten opzichte van 2013 door stijging projecten uitgevoerd voor NUFFIC.

In bijlage 2 is een specificatie van de baten werk in opdracht van derden naar type financiers en type omzet opgenomen.

LASTEN

11 PERSONELE LASTEN

	2014	Begroting 2014	2013
Bruto lonen en salarissen	22.801	24.192	22.586
Sociale lasten	2.400	2.500	2.600
Pensioenlasten	3.600	3.700	3.600
Lonen en salarissen	28.801	30.392	28.786
Dotatie personele voorzieningen	516	300	697
Personeel niet in loondienst	2.587	1.708	2.478
Overig	639	1.112	265
Overige personele lasten	3.742	3.120	3.440
Af: uitkeringen	0	0	0
Totaal personele lasten	32.543	33.512	32.227

Bedragen * € 1,000,-

De bruto lonen en salarissen zijn ten opzichte van 2013 gelijk gebleven. De mutatie bestaat uit de toename van de personele bezetting in 2014 met 9,5 fte's (12 medewerkers) met daar tegenover een daling van de werkgeverlasten.

De formatie bedraagt in 2014 417,4 fte's en in 2013 407,9 fte's. In bijlage 2 is een overzicht van de personele bezetting opgenomen.

In de formatie van 2014 is een correctie voor de medewerkers met een SOP regeling verwerkt, in de vergelijkende cijfers van 2013 is dit ook aangepast.

De kosten voor personeel niet in loondienst zijn met € 0,1 mln. gestegen.

Overzicht bezoldigingen van College van Bestuur en Raad van Toezicht

Onderstaand een overzicht van de bezoldigingen van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht.

De bezoldiging van het College van Bestuur van Stichting Van Hall Larenstein blijft binnen de kaders van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

College van Bestuur

<i>bedragen x € 1</i>	P.C.A. van Dongen	A.C. Keizer-Mastenbroek	N.H.J.E.C. van Mierlo	M.H.C. Komen	M.H.C. Komen
Functie(s)	Voorzitter CvB	Lid CvB			
Voorzittersclausule van toepassing (J/N)	J	N			
Ingangsdatum dienstverband	01-8-2013	01-08-2013			
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12			
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0			
Einddatum dienstverband	Onbepaalde tijd	01-08-2017			
Gewezen topfunctionaris?	Ja	Ja			
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja			
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.			
Bezoldiging					
Beloning	141.290	131.577			
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	n.v.t.	n.v.t.			
Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	24.279	22.488			
Totaal bezoldiging	165.569	154.065			
Toepasselijk WNT-maximum	230.474	230.474			
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.			
Gegevens 2013					
in 2013	Voorzitter CvB	Lid CvB	Voorzitter CvB a.i.	Lid CvB a.i.	Afgetreden lid CvB a.i.
Duur dienstverband in 2013	1/8 - 31/12	1/8 - 31/12	15/1 - 11/7	1/1 - 1/8	1/8 - 1/11
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	0,65	1,0	1,0
Bezoldiging					
Beloning	58.870	54.823	128.115	85.201	29.768
Belastbare onkostenvergoedingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	794	340
Beloningen betaalbaar op termijn	10.688	9.892	n.v.t.	11.960	5.126
Totaal bezoldiging 2013	69.558	64.715	128.115	97.955	35.234
Totaal ontslagvergoeding 2013	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De in bovenstaand overzicht opgenomen bedragen betreffen het brutosalaris verhoogd met werkegeversbijdragen sociale lasten en pensioenpremie, de bijtelling voor een lease auto, indien van toepassing.

Raad van Toezicht

<i>bedragen x € 1</i>	A.M.A. van Ardenne- van der Hoeven	M.C. Korff	L.W. Fopma	R.H.J. Mooren	H.Th.M. Pieper	K.F.B. Baele
Functie(s)	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Voorzitter of lid (J/N)						
Duur dienstverband (ingangsdatum – einddatum)	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/6 - 31/12
Bezoldiging						
Beloning	12.000	8.000	8.000	8.000	8.000	4.666
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	12.000	8.000	8.000	8.000	8.000	4.666
Toepasselijk WNT-maximum	17.286	11.524	11.524	11.524	11.524	6.722
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2013						
Functie(s) in 2013	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	-
Duur dienstverband in 2013	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	n.v.t.
Bezoldiging						
Beloning	12.000	8.000	8.000	8.000	8.000	-
Belastbare onkostenvergoedingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
Beloningen betaalbaar op termijn	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
Totaal bezoldiging 2013	12.000	8.000	8.000	8.000	8.000	-

12 AFSCHRIJVINGEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
Materiële vaste activa	1.174	1.031
Bijzondere waardeverminderingen	0	0
Totaal afschrijvingen	1.174	1.031

Bedragen * € 1,000,-

13 HUISVESTINGSLASTEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
Huur	1.426	1.306
Verzekeringen	58	42
Onderhoud	732	704
Energie en water	532	514
Schoonmaaklasten	486	480
Heffingen	255	255
Overige huisvestingslasten	94	97
Totaal huisvestingslasten	3.583	3.397

Bedragen * € 1,000,-

De huisvestingslasten liggen in 2014 € 0,1 mln. hoger dan in 2013.

De kosten van huur hebben betrekking op het Forum gebouw in Wageningen en huur van Stichting WAC.

14 OVERIGE LASTEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
Administratie- en beheerslasten	8.002	8.766
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	759	659
Dotatie c.q. vrijval overige voorzieningen	36	-154
Overige	3.205	2.861
Totaal overige lasten	12.002	12.133

Bedragen * € 1,000,-

De administratie- en beheerslasten liggen in 2014 € 0,8 mln. lager dan in 2013, dit betreffen met name de lagere ICT kosten. De post "overige" betreft met name de bijdrage in materiële kosten en kosten diensten door derden ten behoeve van de projecten.

Accountants honoraria

Onder de overige lasten is voor een bedrag van € 133.750 aan accountants- en advieskosten opgenomen betreffende Ernst & Young Accountants LLP en PWC. De ten laste van het boekjaar gebrachte kosten van de externe accountant en accountantsorganisatie en het gehele netwerk waartoe deze accountantsorganisatie behoort, zijn als volgt voor de groep:

Jaar 2014	PWC	EY	Totaal
A. Onderzoek van de jaarrekening	8.470	46.858	55.328
B. Andere controle opdrachten	0	68.957	68.957
C. Advieskosten op fiscaal terrein	9.465	0	9.465
D. Andere niet controle opdrachten	0	0	0
Totaal	17.935	115.815	133.750

Jaar 2013	PWC	EY	Totaal
A. Onderzoek van de jaarrekening	0	32.535	32.535
B. Andere controle opdrachten	0	34.975	34.975
C. Advieskosten op fiscaal terrein	0	0	0
D. Andere niet controle opdrachten	0	0	0
Totaal	0	67.510	67.510

Bovenstaande bedragen zijn inclusief B.T.W. en onderzoek van de jaarrekening is inclusief de bekostigingscontrole en de andere controle opdrachten betreffen met name de kosten ten behoeve van de projectverklaringen voor externe subsidieverstrekkingen.

15 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
Financiële baten	155	146
Financiële lasten	-327	-367
Totaal financiële baten en lasten	-172	-221

De financiële baten betreft de ontvangen rente op de Rabobank spaarrekening.

De financiële lasten betreft grotendeels de verschuldigde rente over de lening BNG en de rentekosten van de Rabobank rekening courant rekening.

16 RESULTAAT DEELNEMINGEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
SKIOG	45	0
Totaal resultaat deelnemingen	45	0

Bedragen * € 1,000,-

De deelneming in Stichting Kennisintensief Innovatief Ondernemerschap Gelderland (SKIOG), betreft een 18,8% belang gewaardeerd tegen kostprijs (verkrijgingsprijs), tot op heden was deze deelneming niet gewaardeerd in de jaarrekening.

17 VERBONDEN PARTIJEN

Zie onderstaande toelichting voor een overzicht van de verbonden partijen (model E):

Naam	Juridische vorm 2014	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2014	Resultaat 2014	Art 2: 403 BW	Deelname %	Consolidatie
				€	€	Ja/nee	%	Ja/Nee
Business Center Van Hall	Stichting Leeuwarden		2	-/- 2.710.000	0	Ja	100	Ja
Onroerend Goed Larenstein Larenstein Transfer	Stichting Velp	Velp	3	2.796.000	0	Ja	100	Ja
	Stichting Velp	Velp	2	0	0	Ja	100	Ja

Code activiteiten: 1. Contractonderwijs, 2 Contractonderzoek, 3. Onroerende zaken en 4. Overige.

De transacties tussen de instelling en de met haar verbonden partijen instelling Stichting Van Hall Larenstein en Stichting Onroerend Goed Larenstein zijn (in €):

	2014	2013
Huuropbrengst:		
Stichting Onroerend Goed Larenstein	276.000	262.000

4. Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt en vastgesteld door het College van Bestuur per .....

Algemeen

De voorliggende jaarrekening betreft de jaarrekening van Stichting Van Hall Larenstein. De opstelling heeft plaatsgevonden volgens de onderstaande waarderingsgrondslagen.

De gepresenteerde cijfers over voorgaand verslagjaar zijn conform de cijfers uit de jaarrekening van het betreffende jaar.

4.1 Activiteiten

De activiteiten van Stichting Van Hall Larenstein en haar groepsmaatschappijen ('de Groep') bestaan voornamelijk uit dienstverlening op het gebied van hoger onderwijs en het verzorgen van contractactiviteiten. De Stichting Van Hall Larenstein is gevestigd aan de Larensteinselaan 26a, 6882 CT in Velp. Zij heeft nevenvestigingen in Leeuwarden en Wageningen.

4.2 Groepsverhoudingen

De volgende ondernemingen behoren tot de groep van verbonden partijen:

- Stichting Business Center Van Hall, gevestigd aan Agora 1, 8934 CJ Leeuwarden (100% deelneming).
- Stichting Onroerend Goed Larenstein, gevestigd aan de Larensteinselaan 26a, 6882 CT in Velp (100% deelneming).
- Stichting Larenstein Transfer, gevestigd aan de Larensteinselaan 26a, 6882 CT in Velp (100% deelneming).

4.3 Stelselwijziging

In 2014 heeft zich de volgende stelselwijziging voorgedaan.

Vanaf 2014 wordt de voorraadwaardering opgenomen in de jaarrekening en is ten gunste van het resultaat 2014 gebracht. Aangezien voorgaande jaren de voorraad niet gewaardeerd is, is het achteraf niet mogelijk de voorraadwaardering ultimo 2013 te bepalen.

4.4 Consolidatiegrondslagen

In de consolidatie worden de financiële gegevens van de instelling opgenomen, samen met haar groepsmaatschappijen en andere instellingen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin de instelling overheersende zeggenschap, direct of indirect, kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld. Deelnemingen waarop geen overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend (geassocieerde deelnemingen) worden niet betrokken in de consolidatie.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

Aangezien de staat van baten en lasten over 2014 van de instelling in de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt, is (in de enkelvoudige jaarrekening) volstaan met weergave van een beknopte staat van baten en lasten in overeenstemming met artikel 2:402 BW.

De in de consolidatie begrepen instellingen zijn:

- Stichting Business Center Van Hall, gevestigd aan Agora 1, 8934 CJ Leeuwarden (100% deelneming)
- Stichting Onroerend Goed Larenstein, gevestigd aan de Larensteinselaan 26a, 6882 CT in Velp (100% deelneming).
- Stichting Larenstein Transfer, gevestigd aan de Larensteinselaan 26a, 6882 CT in Velp (100% deelneming).

De instelling heeft overheersende zeggenschap in de drie bovenstaande Stichtingen.

Buiten de consolidatie blijven, naast geassocieerde deelnemingen, een deelneming, die afzonderlijk en gezamenlijk van te verwaarlozen betekenis zijn. Dit betreft de deelneming in Stichting Kennisintensief Innovatief Ondernemerschap Gelderland (SKIOG), dit betreft een 18,8% belang

4.5 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap,

gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

4.6 Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

4.7 Toelichting op kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

4.8 Financiële instrumenten en risicobeheersing

Financiële instrumenten omvatten debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen, crediteuren en overige te betalen posten. Van Hall Larenstein heeft geen derivaten of vergelijkbare producten. Alle in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

Afgeleide financiële instrumenten

Van Hall Larenstein heeft geen renteswap contracten of vergelijkbare producten.

Rente- en kasstroomrisico

De instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden.

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt de instelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt De instelling risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

De instelling heeft vorderingen verstrekt aan participanten en instellingen waarin wordt deelgenomen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

Liquiditeitsrisico

De instelling maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken. Voor zover noodzakelijk, worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

4.9 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, Titel 9 Boek 2 BW, en Hoofdstuk 660 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en de stellige uitspraken van de overige hoofdstukken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving en met de bepalingen van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector ('WNT'). Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardiging prijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur en de restwaarde. In het jaar van aanschaf wordt naar rato afgeschreven.

Materiële vaste activa in uitvoering of in bestelling worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs respectievelijk de bedragen die door derden reeds aan de Stichting in rekening zijn gebracht. Investerings kleiner dan € 5.000,- worden direct ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is geen voorziening voor groot onderhoud gevormd.

De afschrijving voor de verschillende groepen van objecten is als volgt:

Onderdeel	Afschrijving
Bedrijfsterreinen / Werk in uitvoering	0%
Terreininrichting en infrastructuur	60 jaar
Bedrijfsgebouwen	
Casco	60 jaar
Afbouwpakket	30 jaar
Inbouwpakket / inrichting bedrijfsgebouwen	15 jaar
Kassen, barakken, diverse opstallen/ bouwwerken	15 jaar
Apparatuur en inventaris	
Kantoormeubilair / machines en werktuigen / inventaris restauratieve voorzieningen / glasvezelnet / overige inventaris	10 jaar
Laboratoriumapparatuur / audiovisuele apparatuur / vervoermiddelen / PR- en voorlichtingsmateriaal	5 jaar
Automatiseringsapparatuur incl. programmatuur (hardware voor netwerken)	5 jaar
Automatiseringsapparatuur incl. programmatuur (hardware overig)	3 jaar

Verkregen investeringssubsidies worden in mindering gebracht op het actief waarop het betrekking heeft.

Vaste activa die niet meer dienstbaar zijn voor de primaire activiteiten worden niet afgeschreven. Afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling worden afzonderlijk vermeld.

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de instelling op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de instelling de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de staat van baten en lasten.

Financiële vaste activa

Op de onder de financiële vaste activa opgenomen deelneming kan geen invloed van betekenis worden uitgeoefend en is derhalve gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De leningen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs op verkrijgingsprijzen onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out') of lagere opbrengstwaarde.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, voor zover nodig, onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Onderhanden projecten

De waardering van de onderhanden projecten ten behoeve van derden vindt plaats tegen de kosten van direct materiaalgebruik en arbeid inclusief een opslag voor indirecte kosten. Gedeclearde termijnen en voorzienbare verliezen op projecten worden op dit saldo in mindering gebracht. Toerekening van het resultaat vindt plaats naar rato van de voortgang (mate van gerealiseerde kosten) van een project. De post Onderhanden projecten wordt in de balans opgenomen onder de kortlopende vorderingen en de kortlopende schulden, afhankelijk van de stand van het onderhanden werk per project.

De mogelijke verliezen zijn op individueel projectniveau bepaald en een inschatting opgenomen in de jaarrekening die bepaald is op basis van de inhoudelijke versus de financiële voortgang van de projecten.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders is vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Eigen vermogen

Stichting Van Hall Larenstein maakt onderscheid tussen privaat vermogen en publiek vermogen.

- Algemene reserve
Deze reserve wordt gemuteerd voor het exploitatieresultaat van enig jaar waaraan geen specifieke bestemming wordt gegeven.
- Bestemde reserve
De bestemde reserve is gevormd ten behoeve van de Stichting Waarborgfonds HBO.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij de berekening van de hoogte van de verplichtingen wordt rekening gehouden met toekomstige indexeringen en prijsverhogingen. Het bedrag waartegen de voorziening is opgenomen is de beste schatting van het bedrag dat noodzakelijk is om de betreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Voorzieningen worden gevormd voor

- in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan;
- het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
- er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichtingen.

Voorziening WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband.

Voorziening WIA-verplichtingen

De voorziening van WIA-verplichtingen is getroffen ter dekking van de op balansdatum bestaande WIA-verplichtingen en de daarmee te verwachten toekomstige uitgaven.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea betreft de toekomstige verplichtingen voor gratificaties ambtsjubilea. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is een disconteringsvoet van 3,55% gehanteerd, een jaarlijkse indexering van 3,0% en blijfkans is variabel.

Voorziening reorganisatiekosten

Deze voorziening is bestemd om te verwachten kosten te dekken van op basis van genomen en binnen de organisatie bekendgemaakte besluiten, die verband houden met lopende en voorgenomen reorganisaties.

Voorziening voor contractuele verplichtingen

Sinds november 2012 maakt Hogeschool Van Hall Larenstein bestuurlijk en organisatorisch geen onderdeel meer uit van het samenwerkingsverband met Wageningen UR. De voorziening voor contractuele verplichtingen is gevormd voor de verwachte onvermijdbare extra kosten die voortvloeien uit de afwikkeling van de contractuele verplichtingen met Wageningen UR.

Langlopende schulden

Er is sprake van langlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode van meer dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

Kortlopende schulden

Er is sprake van kortlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode korter dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar. De schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs tenzij anders vermeldt.

4.10 Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten

Algemeen

Als opbrengsten en kosten worden aangemerkt die baten en lasten die bedrijfseconomisch kunnen worden toegerekend aan het onderhavige verslagjaar of activiteit, onverschillig of zij tot ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar hebben geleid.

Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten ten behoeve van opdrachtgevers zijn verricht. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Intercompanytransacties

Resultaten uit transacties met en tussen groepsmaatschappijen worden volledig geëlimineerd. Resultaten uit transacties met en tussen deelnemingen die tegen kostprijs worden gewaardeerd, worden volledig verantwoord, tenzij zij in wezen niet zijn gerealiseerd.

De intercompanytransacties bestaan hoofdzakelijk uit:

- Doorbelasting van huren van gebouwen, en;
- Interne doorbelasting van kosten van projecten.

Rijksbijdrage en overige vergoedingen

De rijksbijdrage wordt als opbrengst verantwoord in het jaar waarin hij wordt ontvangen. De overige vergoedingen worden ten gunste van het resultaat gebracht in het jaar dat de activiteit wordt uitgevoerd en de kosten worden gemaakt.

College en cursusgelden

Onder de collegegelden- en cursusgelden worden de aan het verslagjaar toe te rekenen wettelijke collegegelden en de vergoedingen voor post-initiële cursussen verantwoord.

Baten werk in opdracht van derden

Onder de post 'Baten werk in opdracht van derden' worden de opbrengsten uit contractactiviteiten verantwoord. De baten worden berekend op basis van directe kosten inclusief een opslag voor indirecte kosten tot maximaal het door de financier te vergoeden tarief. Resultaten worden genomen naar rato van voortgang van het project.

Personele lasten/pensioenen

Voor de medewerkers van Hogeschool Van Hall Larenstein is een pensioenregeling getroffen die wordt gekwalificeerd als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstak-pensioenfonds (ABP) en wordt – overeenkomstig de in de RJ aangereikte vereenvoudiging – in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is beschikbaar op basis van een herstelplan van ABP. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Kosten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Rente

Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover zij verschuldigd zijn.

4.11 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Algemeen

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij het gebruik van de indirecte methode wordt de kasstroom uit operationele activiteiten afgeleid uit het resultaat. Het resultaat waar het kasstroomoverzicht van uitgaat, wordt aangepast aan de volgende posten:

- mutaties in operationele vorderingen en schulden, waaronder handelsdebiteuren en handelscrediteuren, voorzieningen en overlopende posten maar geen investeringscrediteuren;
- resultaatposten die geen kasstroom tot gevolg hebben in dezelfde periode;
- resultaatposten waarvan de ontvangsten en uitgaven niet classificeren als operationele activiteiten, maar als investerings- of financieringsactiviteiten.

Liquide middelen

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

5. Overige gegevens

5.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum, die leiden tot aanpassing van of vermelding in de jaarrekening.

5.2 Opgave bestemming saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten wordt volledig toegevoegd aan de algemene reserve.

5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht en het college van bestuur van Stichting Van Hall Larenstein

---

Verklaring over de jaarrekening 2014

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Van Hall Larenstein op 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2014, in alle van materieel belang zijnde aspecten, aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening 2014 van Stichting Van Hall Larenstein te Velp ('de stichting') gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2014;
- de staat van baten en lasten over 2014 ; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Ref.: e0360029

---

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Newtonlaan 205, 3584 BH Utrecht, Postbus 85096,
3508 AB Utrecht
T: 088 792 00 30, F: 088 792 95 08, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Van Hall Larenstein zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, alsmede het opstellen van het jaarverslag,
- de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, en voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel, als bedoeld in artikel 2 van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij ons rapport.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

---

Verklaring betreffende bestuursverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het jaarverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3. Jaarverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014 is opgesteld, en of de door de Regeling jaarverslaggeving onderwijs vereiste overige gegevens zijn toegevoegd.
- dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Utrecht, 8 juli 2015
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: M.H.A. Bauman RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2014 van Stichting Van Hall Larenstein

---

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit zijn bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het college van bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het college van bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

6. Enkelvoudige jaarrekening

6.1 Enkelvoudige Balans

NA BESTEMMING VAN HET NETTO RESULTAAT

	31-12-2014	31-12-2013
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
17 Materiële vaste activa	17.999	18.431
18 Financiële vaste activa	2.496	2.761
Totaal vaste activa	20.495	21.192
VLOTTENDE ACTIVA		
19 Voorraden	228	0
20 Vorderingen en overlopende activa	5.929	935
21 Liquide middelen	14.634	14.769
Totaal vlottende activa	20.791	15.704
TOTAAL ACTIVA	41.286	36.896
PASSIVA		
22 EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserves	15.152	10.612
Bestemde reserve	0	279
EIGEN VERMOGEN	15.152	10.891
23 VOORZIENINGEN	1.644	2.732
24 LANGLOPENDE SCHULDEN	5.976	6.756
25 KORTLOPENDE SCHULDEN	18.514	16.517
TOTAAL PASSIVA	41.286	36.896

Bedragen * € 1000,-

In de enkelvoudige balans zijn de gegevens van Stichting Business Center Van Hall, Stichting Onroerend Goed Larenstein en Stichting Larenstein Transfer niet opgenomen. Het eigen vermogen wijkt ten opzichte van de geconsolideerde balans met € 0,1 mln. af. Dit betreft het eigen vermogen van Stichting Business Center Van Hall en Stichting Larenstein Transfer (-/- € 2,7 mln.) en Stichting Onroerend Goed Larenstein (+ € 2,8 mln.).

6.2 Enkelvoudige staat van baten en lasten

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
26 BATEN		
Rijksbijdrage EZ	30.680	28.490
Overige vergoedingen	2.712	3.730
College-, cursus- en examengelden	8.503	7.968
Baten werk in opdracht van derden	8.168	7.691
Overige baten	3.365	2.924
TOTAAL BATEN	53.428	50.803
LASTEN		
27 Personele lasten	32.543	32.205
28 Afschrijvingen	1.017	874
29 Huisvestingslasten	3.583	3.397
30 Overige lasten	12.002	12.121
TOTAAL LASTEN	49.145	48.598
BEDRIJFSRESULTAAT	4.283	2.205
31 Financiële baten en lasten	-67	-102
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	4.216	2.103
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	0	0
32 Resultaat uit deelnemingen	45	0
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	4.261	2.103
Aandeel van derden	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0
NETTO RESULTAAT	4.261	2.103

Bedragen * € 1000,-

Het resultaat sluit aan met de geconsolideerde staat van baten en lasten. Het resultaat van Stichting Business Center Van Hall en Stichting Larenstein Transfer, en Stichting Onroerend Goed Larenstein bedraagt voor ieder € 0 mln.

6.3 Toelichting op de enkelvoudige balans

17 MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Terreinen	Gebouwen	Apparatuur en inventaris	Totaal
Boekwaarde 31-12-2013	3.098	13.793	1.540	18.431
Investerings	0	330	55	385
Desinvesteringen*	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	383	634	1.017
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2014	3.098	13.740	961	17.999
Aanschaffingswaarde 31-12-2013	3.098	28.517	22.854	54.469
Aanschaffingen 2014	0	330	55	385
Aanschafwaarde 31-12-2014	3.098	28.847	22.909	54.854
Cumulatieve afschrijvingen	0	15.107	21.948	37.055
Cumulatieve waardeverminderingen	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2014	3.945	13.740	961	17.999
* Desinvesteringen waarvan:				
- Aanschaffingsprijs	0	0	0	0
- Afschrijvingen	0	0	0	0
Totaal desinvesteringen	0	0	0	0

Bedragen * € 1,000,-

De WOZ waarde van de gebouwen en terreinen in eigendom bedraagt € 38.157.000.

De verzekerde waarden van de gebouwen in eigendom bedragen € 70.000.000.

18 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2014	31-12-2013
Lening u/g Stichting WAC	305	333
Deelneming SKIOG	46	0
Lening u/g Stichting Onroerend Goed Larenstein	2.145	2.428
Totaal financiële vaste activa	2.496	2.761

Bedragen * € 1,000,-

De verstrekte lening aan Stichting WAC, dit betreft een renteloze lening die in maandelijkse termijnen van € 9.260 vanaf 31 oktober 2014 in 3 jaar wordt afgelost. De lening is per 30 september 2017 volledig afgelost.

De deelneming in Stichting Kennisintensief Innovatief Ondernemerschap Gelderland (SKIOG), betreft een 18,8% belang gewaardeerd tegen kostprijs (verkrijgingsprijs), tot op heden was deze deelneming niet gewaardeerd in de jaarrekening.

De verstrekte lening aan Stichting Onroerend Larenstein, wordt jaarlijks met € 283.000 afgelost.

19 VOORRADEN

	31-12-2014	31-12-2013
Magazijnvoorraad onderwijs- & chemische artikelen	228	0
Totaal voorraden	228	0

Bedragen * € 1,000,-

Met ingang van 2014 is besloten om de voorraad op te nemen in de jaarrekening 2014.

20 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2014	31-12-2013
Debiteuren	889	964
Af: voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-94	-366
Totaal debiteuren	795	598
Kosten uitgevoerde werkzaamheden voor derden	3.986	0
Opdrachten van derden, geen EZ	3.986	0
Totaal onderhanden projecten	3.986	0
Overlopende activa	609	294
Overig	539	43
Totaal voorschotten en overlopende activa	1.148	337
Totaal vorderingen en overlopende activa	5.929	935

Bedragen * € 1,000,-

De onder de overige vorderingen en overlopende activa opgenomen vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar

21 LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2014	31-12-2013
Kas	11	3
Bank (incl. kruisposten)	8.112	7.532
Deposito	6.510	7.234
Totaal liquide middelen	14.634	14.769

Bedragen * € 1,000,-

Bank

Het saldo van de Bank betreft de Rabobank rekening-courantrekening en spaarrekening. De saldi van deze bankrekeningen zijn vrij beschikbaar.

Bij de Rabobank is een kredietfaciliteit beschikbaar van € 500.000, de bankgaranties ten behoeve van Waarborgfonds HBO zijn in december 2014 komen te vervallen.

Als zekerheidsstelling is er rentecompensatie en saldoverrekening overeengekomen voor de lopende rekeningen bij de Rabobank.

Deposito

De depositorekening bij de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) is per 31 december 2012 geopend en heeft dezelfde looptijd als de lening o/g BNG opgenomen onder de langlopende schulden.

Het deposito heeft een resterende looptijd van 10 jaar. Ieder kwartaal wordt de aflossing van de lening BNG direct in mindering gebracht op het saldo van de depositorekening.

22 EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Bestemde reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2013	10.612	279	10.891
Resultaatbestemming	4.540	-279	4.261
Saldo per 31-12-2014	15.152	0	15.152

Bedragen * € 1,000,-

De bestemde reserve was gevormd ten behoeve van de zekerheidsstelling voor Stichting Waarborgfonds HBO, die in december 2014 is komen te vervallen. De algemene reserve betreft nagenoeg volledig publieke reserves, zodoende dat de reserves worden aangemerkt als publieke reserves.

23 VOORZIENINGEN

	Stand per 31-12-2013	Dotatie	Ottrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2014
WW-verplichtingen	1.088	395	323	0	1.160
WIA-verplichtingen	137	78	76	11	127
Voorziening jubilea	355	43	41	0	357
Reorganisatiekosten	152	0	136	16	0
Voorziening voor contractuele verplichtingen	1.001	0	1.001	0	0
Totaal voorzieningen	2.732	516	1.577	27	1.644

	31-12-2014	31-12-2013
Specificatie van de looptijd van de voorzieningen		
Kortlopend (vervallend uiterlijk binnen 1 jaar)	1.246	1.181
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	0	1.153
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	398	398
Totaal voorzieningen	1.644	2.732

Bedragen * € 1,000,-

WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen is getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel.

WIA-verplichtingen

De voorziening van WIA-verplichtingen is getroffen ter dekking van de op balansdatum bestaande WIA-verplichtingen en de daarmee te verwachten toekomstige uitgaven.

Voorziening jubilea

Dit betreft een voorziening voor toekomstige verplichtingen voor gratificaties ambtsjubilea.

Reorganisatiekosten

De voorziening reorganisatiekosten was gevormd voor te verwachten uitgaven in verband met getroffen reorganisaties en per ultimo balansdatum nihil bedraagt.

Voorziening voor contractuele verplichtingen

Sinds november 2012 maakt Hogeschool Van Hall Larenstein bestuurlijk en organisatorisch geen onderdeel meer uit van het samenwerkingsverband met Wageningen UR. De voorziening voor contractuele verplichtingen was gevormd voor de verwachte onvermijdbare extra kosten die voortvloeien uit de afwikkeling van de contractuele verplichtingen met Wageningen UR. Deze voorziening is volledig aangewend in 2014 en het saldo per balansdatum bedraagt nihil.

24 LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 31-12- 2013	Toename schuld	Afname schuld	Stand per 31-12-2014
Overige langlopende schulden	6.511	0	723	5.787
Reservering voor decentrale arbeidsvoorwaarden	245	0	56	189
Totaal langlopende schulden	6.756	0	780	5.976

Bedragen * € 1,000,-

In 2009 is in verband met, de onder-uitputting van de reservering decentrale arbeidsvoorwaarden uit voorgaande jaren, met de vakbonden een afspraak gemaakt. Tot en met 2014 wordt jaarlijks een bedrag aangewend voor de besteding van decentrale arbeidsvoorwaarden, naast het reguliere jaarlijkse bedrag. Het te verwachte besteden bedrag voor 2014 is opgenomen onder de kortlopende schulden. Voor de periode na 2014 dienen nieuwe afspraken te worden gemaakt met de vakbonden.

Overzicht overige langlopende schulden:

Omschrijving	Restant schuld	Hoofd som	Rente	Looptijd	Cumulatieve aflossing	Langlopend > 5 jaar	Kortlopend < 1 jaar
BNG	6.511	8.500	4,51%	15 jaar	1.989	5.788	723
Totaal	6.511	8.500			1.989	5.788	723

Bedragen * €
1,000,-

De hoofdsom van BNG lening was oorspronkelijk € 8,5 mln. Per 31 december 2012 zijn de voorwaarden van de lening herzien, waarbij een pandrecht is verstrekt op de gelden die gestort zijn op de BNG depositorekening, vanwege de verwachte opheffing van het Waarborgfonds HBO. De rente bedraagt 4,51% per jaar.

25 KORTLOPENDE SCHULDEN EN PASSIVA

	31-12-2014	31-12-2013
Vooruit ontvangen van derden	4.029	0
Schulden leveranciers	2.618	2.778
Schulden leveranciers gelieerde partijen	631	914
Te betalen belastingen en premies	1.698	1.685
Nog uit te voeren onderzoek EZ	4.975	3.157
Overlopende passiva	4.290	4.168
Overig	273	3.815
Totaal kortlopende schulden	18.514	16.517

Bedragen * € 1,000,-

De kortlopende schulden zijn ten opzichte van 2013 toegenomen met € 2,0 mln. Dit wordt vooral veroorzaakt door een stijging van het nog uit te voeren onderzoek EZ met € 1,8 mln.

De post "nog uit te voeren onderzoek EZ maakt onderdeel uit van bijlage 3 "geormerkte doelsubsidies OCW en EZ (model G)".

De onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen verplichtingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten

Meerjarige financiële verplichtingen:

Overzicht aangegane verplichtingen ter zake van huur, operational lease en SLA's:

Omschrijving	Totaal verplichtingen	Vervallend in 2013	Vervallend in 2014 en 2015	Vervallend na 2016
Huurverplichtingen	1.138	775	363	0
Operational lease auto's	74	31	43	0
Bankgaranties	0	0	0	0
Totaal	1.212	806	406	0

Bedragen * € 1,000,-

Huurverplichtingen.

Dit betreft de afgesloten huurovereenkomst met Wageningen UR voor het Forumgebouw te Wageningen en in Leeuwarden met Stichting WAC.

Operational lease

Dit betreffen de lease overeenkomsten ten behoeve van twee auto's, die beschikbaar zijn gesteld aan de CvB leden. Dit betreffen 2 leasecontracten die in juni 2013 zijn afgesloten voor een periode van 4 jaar, het maandelijkse leasetermijnen bedragen € 2.502 inclusief BTW.

Bankgaranties

Aan de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag waren door de Rabobank 2 bankgaranties afgegeven ter hoogte van in totaal het saldo van de bestemmingsreserve van € 279.000, beide bankgaranties zijn in december 2014 vervallen.

6.4 Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

26 BATEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
RIJKSBIJDRAGEN		
Rijksbijdragen EZ	30.680	28.490
Overige bijdragen en vergoedingen	2.712	3.730
TOTAAL RIJKSBIJDRAGEN	33.392	32.220
COLLEGE- EN CURSUSGELDEN		
College-, cursus en examengelden	8.503	7.968
TOTAAL COLLEGE- EN CURSUSGELDEN	8.503	7.968
BATEN WERK IN OPDRACHT VAN DERDEN		
Opbrengst werk voor derden	8.168	7.691
Mutatie onderhanden projecten	0	0
TOTAAL BATEN WERK VOOR DERDEN	8.168	7.691
OVERIGE BATEN		
Verhuurinkomsten	1.457	1.647
Detacheringen	826	1.109
Overige baten	1.081	168
TOTAAL OVERIGE BATEN	3.366	2.924
TOTAAL BATEN	53.428	50.803

Bedragen * € 1,000,-

LASTEN

27 PERSONELE LASTEN

	2014	Begroting 2014	2013
Bruto lonen en salarissen	22.801	24.192	22.565
Sociale lasten	2.400	2.500	2.600
Pensioenlasten	3.600	3.700	3.600
Lonen en salarissen	28.801	30.392	28.765
Dotatie personele voorzieningen	516	300	697
Personeel niet in loondienst	2.587	1.708	2.478
Overig	639	1.112	265
Overige personele lasten	3.742	3.120	3.440
Af: uitkeringen	0	0	0
Totaal personele lasten	32.543	33.512	32.205

Bedragen * € 1,000,-

De bruto lonen en salarissen zijn ten opzichte van 2013 gelijk gebleven. De mutatie bestaat uit de toename van de personele bezetting in 2014 met 9,5 fte's (12 medewerkers) met daar tegenover een daling van de werkgeverlasten.

De formatie bedraagt in 2014 417,4 fte's en in 2013 407,9 fte's. In bijlage 2 is een overzicht van de personele bezetting opgenomen.

In de formatie van 2014 is een correctie voor de medewerkers met een SOP regeling verwerkt, in de vergelijkende cijfers van 2013 is dit ook aangepast.

De kosten voor personeel niet in loondienst zijn met € 0,1 mln. gestegen.

28 AFSCHRIJVINGEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
Materiële vaste activa	1.017	874
Bijzondere waardeverminderingen	0	0
Totaal afschrijvingen	1.017	874

Bedragen * € 1,000,-

29 HUISVESTINGSKOSTEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
Huur	1.426	1.306
Verzekeringen	58	42
Onderhoud	732	704
Energie en water	532	514
Schoonmaakkosten	486	480
Heffingen	255	255
Overige huisvestingskosten	94	97
Totaal huisvestingskosten	3.583	3.397

Bedragen * € 1,000,-

30 OVERIGE LASTEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
Administratie- en beheerslasten	8.002	8.755
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	759	659
Dotatie c.q. vrijval overige voorzieningen	36	-154
Overige	3.206	2.861
Totaal overige lasten	12.003	12.121

Bedragen * € 1,000,-

De administratie- en beheerslasten liggen in 2014 € 0,8 mln. lager dan in 2013, dit betreffen met name de lagere ICT kosten.

De post "overige" betreft met name de bijdrage in materiële kosten en kosten diensten door derden ten behoeve van de projecten.

Accountantshonoraria

Onder de overige lasten is voor een bedrag van € 133.750 aan accountants- en advieskosten opgenomen betreffende Ernst & Young Accountants LLP en PWC. De ten laste van het boekjaar gebrachte kosten van de externe accountant en accountantsorganisatie en het gehele netwerk waartoe deze accountantsorganisatie behoort, zijn als volgt voor de groep:

Jaar 2014	PWC	EY	Totaal
A. Onderzoek van de jaarrekening	8.470	46.858	55.328
B. Andere controle opdrachten	0	68.957	68.957
C. Advieskosten op fiscaal terrein	9.465	0	9.465
D. Andere niet controle opdrachten	0	0	0
Totaal	17.935	115.815	133.750

Jaar 2013	PWC	EY	Totaal
A. Onderzoek van de jaarrekening	0	32.535	32.535
B. Andere controle opdrachten	0	34.975	34.975
C. Advieskosten op fiscaal terrein	0	0	0
D. Andere niet controle opdrachten	0	0	0
Totaal	0	67.510	67.510

Bovenstaande bedragen zijn inclusief B.T.W. en onderzoek van de jaarrekening is inclusief de bekostigingscontrole en de andere controle opdrachten betreffen met name de kosten ten behoeve van de projectverklaringen voor externe subsidieverstrekkingen.

31 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
Financiële baten	260	263
Financiële lasten	-327	-365
Totaal financiële baten en lasten	-67	-102

Bedragen * € 1,000,-

De financiële baten betreft de ontvangen rente op de Rabobank spaarrekening en de rente over de lening SOGL. De financiële lasten betreft grotendeels de verschuldigde rente over de lening BNG en de rentekosten van de Rabobank rekening courant rekening.

32 RESULTAAT DEELNEMINGEN

	Resultaat 2014	Resultaat 2013
SKIOG	45	0
Totaal resultaat deelnemingen	45	0

Bedragen * € 1,000,-

De deelneming in Stichting Kennisintensief Innovatief Ondernemerschap Gelderland (SKIOG), betreft een 18,8% belang gewaardeerd tegen kostprijs (verkoopprijs), tot op heden was deze deelneming niet gewaardeerd in de jaarrekening.

7. Bezoldiging

7.1 WNT opgave College van Bestuur

<i>bedragen x € 1</i>	P.C.A. van Dongen	A.C. Keizer-Mastenbroek	N.H.J.E.C. van Mierlo	M.H.C. Komen	M.H.C. Komen
Functie(s)	Voorzitter CvB	Lid CvB	-	-	-
Voorzittersclausule van toepassing (J/N)	J	N	-	-	-
Ingangsdatum dienstverband	01-08-2013	01-08-2013	-	-	-
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	-	-	-
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	-	-	-
Einddatum dienstverband	Onbepaalde tijd	01-08-2017	-	-	-
Gewezen topfunctionaris?	Ja	Ja	-	-	-
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	-	-	-
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-
Bezoldiging					
Beloning	141.290	131.577	-	-	-
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-
Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	24.279	22.488	-	-	-
Totaal bezoldiging	165.569	154.065	-	-	-
Toepasselijk WNT-maximum	230.474	230.474	-	-	-
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-
Gegevens 2013					
in 2013	Voorzitter CvB	Lid CvB	Voorzitter CvB a.i.	Lid CvB a.i.	Afgetreden lid CvB a.i.
Duur dienstverband in 2013	1/8 - 31/12	1/8 - 31/12	15/1 - 11/7	1/1 - 1/8	1/8 - 1/11
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	0,65	1,0	1,0
Bezoldiging					
Beloning	58.870	54.823	128.115	85.201	29.768
Belastbare onkostenvergoedingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	794	340
Beloningen betaalbaar op termijn	10.688	9.892	n.v.t.	11.960	5.126
Totaal bezoldiging 2013	69.558	64.715	128.115	97.955	35.234
Totaal ontslagvergoeding 2013	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De bezoldiging van het College van Bestuur van Stichting Van Hall Larenstein blijft binnen de kaders van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

7.2 WNT opgave Raad van Toezicht

<i>bedragen x € 1</i>	A.M.A. van Ardenne- van der Hoeven	M.C. Korff	L.W. Fopma	R.H.J. Mooren	H.Th.M. Pieper	K.F.B. Baele
Functie(s)	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Voorzitter of lid (J/N)						
Duur dienstverband (ingangsdatum – einddatum)	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/6 - 31/12
Bezoldiging						
Beloning	12.000	8.000	8.000	8.000	8.000	4.666
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	12.000	8.000	8.000	8.000	8.000	4.666
Toepasselijk WNT-maximum	17.286	11.524	11.524	11.524	11.524	6.722
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2013						
Functie(s) in 2013	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	-
Duur dienstverband in 2013	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	n.v.t.
Bezoldiging						
Beloning	12.000	8.000	8.000	8.000	8.000	-
Belastbare onkostenvergoedingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
Beloningen betaalbaar op termijn	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
Totaal bezoldiging 2013	12.000	8.000	8.000	8.000	8.000	-

De bezoldiging van de Raad van Toezicht van Stichting Van Hall Larenstein blijft binnen de kaders van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Bijlagen

1. Personele bezetting

In fte's	31-12-2014	31-12-2013
Onderwijzend personeel		
Assistent	5,6	4,5
Docent	256,1	239,3
Lector	6,1	3,2
Totaal Onderwijzend personeel	267,8	247,0
Ondersteunend en beheerpersoneel		
Lager dan schaal 9	87,1	80,1
Schaal 9 t/m 12	44,6	44,1
Schaal 13 en hoger	17,9	16,3
Totaal Ondersteunend en beheerpersoneel	149,6	140,5
Totaal personele bezetting	417,4	387,5

De wijze van bepaling van de fte's is in 2014 aangepast, in 2013 werd omvang van de SOP regeling in mindering gebracht op de fte-omvang, in 2014 is geconstateerd dat dit ten onrechte is gebeurd en in cijfers van 2014 wel op de juiste wijze gepresenteerd.

Op basis van dezelfde uitgangspunten als per 31-12-2014 bedraagt de personele formatie per 31-12-2013 407,9 fte.

2. Baten werk in opdracht van derden naar type financier en type omzet

	2014	2013
Publiek		
Nationaal		
EZ	3.751	4.748
NWO/OCW	78	37
Overige Overheid	391	761
Onderwijsinstellingen	1817	703
Subtotaal	6.037	6.249
Internationaal		
DGIS/Nuffic	1.171	690
EU	310	85
Subtotaal	1.481	775
Totaal Publiek	7.518	7.024
Privaat		
Bedrijven		
Particulieren	513	763
Totaal Privaat	137	49
	650	812
TOTAAL GENERAAL	8.168	7.836
Bedragen * € 1000,-		

3. Geormerkte doelsubsidies OCW en EZ (Model G)

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule		Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de	
Omschrijving	kenmerk	datum	datum			geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Lerenbeurs 2014	DUO / 804A0 46589	27-8-2014	51	51	✓		
Internationaal onderwijs 2014	DGA-AK /13178438 (verpl.nr. 1300013536)	4-11-2013	400	400	✓		
TOTAAL			451	451			
Bedragen * €1000,-							
G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule		Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
Omschrijving	kenmerk	datum	datum				
G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar							
Impulsgeiden 2013 art 3/art 5	DGA-AK /13216935 - MIP 2014 - 2015	20-12-2013	1241	1241	1241	0	0
Projectgeiden art 3a/art 5a	DGA-AK /13216935 - MIP 2014 - 2015	20-12-2013	473	473	473	0	0
TOTAAL			1714	1714	1714	0	0
Bedragen * €1000,-							
G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar							
Omschrijving	kenmerk	Toewijzing	Bedrag van de toewijzing	Saldo 01-1-2014	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten 31-12-2014	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
Praktijkuren 2009	22000-941 en 22000-942	11-3-2009	1240	439	1240	0	801
Praktijkuren 2010 box1	CFJ/BEK-2009/129320 M (verpl.nr. 22000-1176+1177)	12-11-2009	1212	231	1212	0	981
Praktijkuren 2011 box1	B ijlage rijksbijdrage brief 2011 (22ND + 24LE)	20-2-2011	1262	173	1262	0	1089
Praktijkuren 2012 par 2 art 4	B ijlage rijksbijdrage brief 2012 par. 2 (art. 4)	18-12-2012	1289	219	1289	0	1070
Inkoop Praktijkuren 2013 art 2/art 2014 - 2015	DGA-AK /13216935 - MIP 2014 - 2015	20-12-2013	1294	318	1294	-23	953
Praktijkuren 2014 box 1	B ijlage rijksbijdrage brief 2014 par.2 (art. 4)	18-12-2014	1259	0	1259	696	563
Functionië 2010	B ijlage rijksbijdrage brief 2010 (22ND + 24LE)	18-3-2010	254	12	254	5	117
Functionië 2011	B ijlage rijksbijdrage brief 2011 (22ND + 24LE)	22-8-2010	249	66	249	0	183
Functionië 2012	B ijlage rijksbijdrage brief 2012 bijzondere voorzieningen	18-12-2012	250	9	250	0	241
Centre of Expertise A grodler	DGA-AK /13125591 (verpl.nr. 1300013537)	25-10-2013	4000	749	1800	346	1402
Projectgeiden MIP	B ijlage rijksbijdrage brief 2014 par.2 (art. 5 en 5a)	18-12-2012	2.115	0	2.115	692	1423
OVP Natuur en Leefomgeving	verplichting 1300017348, DGA-AK /14063545, DGA-AK /15006760	16-5-2014	202	0	165	172	-8
TOTAAL			14.626	2.326	12.389	1.888	4.975